

471

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.005.02.2021

Pan
Prof. dr hab. inż. Adam Weintrit
Rektor

Uniwersytet Morski w Gdyni
ul. Morska 81-87
81-225 Gdynia

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/014 – Udział Polski w realizacji projektu tworzenia i budowy Akademii Rybołówstwa i Nauk o Morzu w Namibe w Angoli

Rektorat UMG	
Wpłynęło:	
Znak sprawy:	Data:
RRB/314	14.06.2021

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Morski w Gdyni ¹ , ul. Morska 81-87, 81-225 Gdynia (dalej: „Uniwersytet” lub „Uczelnia”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. inż. Adam Weintrit, Rektor Uniwersytetu (dalej: „Rektor”), od 1 września 2020 r. ²
	W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none"> – prof. dr hab. inż. Janusz Zarębski, Rektor Uniwersytetu Morskiego w Gdyni od 1 września 2016 r. do 30 sierpnia 2020 r.³; – prof. dr hab. Piotr Jędrzejowicz, Rektor Akademii Morskiej w Gdyni od 1 września 2012 r. do 30 sierpnia 2016 r.⁴; – prof. dr hab. inż. Romuald Cwilewicz, Rektor Akademii Morskiej w Gdyni od 1 września 2008 r. do 30 sierpnia 2012 r.⁵
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja przez Uczelnię projektów edukacyjno-dydaktycznych w ramach projektu budowy Akademii Rybołówstwa i Nauk o Morzu w Namibe w Angoli.
Okres objęty kontrolą	Lata 2010-2020 z uwzględnieniem zdarzeń oraz dowodów wytworzonych przed tym okresem, jeśli miały one istotny wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Dariusz Jurczuk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/35/2021 z 1 marca 2021 r. 2. Krystian Kułaga, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/71/2021 z 7 maja 2021 r.

(akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W okresie objętym kontrolą Uczelnia zrealizowała uzgodnione z kontrahentem ⁸ zadania w ramach projektu edukacyjno-naukowego w zakresie budowy i organizacji Akademii Rybołówstwa i Nauk o Morzu w Namibe w Angoli (dalej: „Szkoła”). Dla planowanych do utworzenia trzech wydziałów Szkoły ⁹ , opracowano programy nauczania i instrukcje laboratoryjne, listy laboratoriów i ich wyposażenia, stworzono i wydano w języku portugalskim 28 tytułów podręczników akademickich. Ponadto zorganizowano w Polsce studia magisterskie i doktoranckie dla studentów z Angoli. Pracownicy Uczelni wykonywali powierzone zadania, za które otrzymywali dodatkowe wynagrodzenie, poza godzinami pracy i poza realizacją obowiązków wynikających ze stosunku pracy.
---------------------	---

¹ Do 31 sierpnia 2018 r. – Akademia Morska w Gdyni (rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 2 lipca 2018 r. w sprawie zmiany nazwy Akademii Morskiej w Gdyni, Dz. U. poz. 1362).

² Wybrany 21 maja 2020 r. na kadencję 2020-2024.

³ Wybrany 31 marca 2016 r. na kadencję 2016-2020.

⁴ Wybrany 29 marca 2012 r. na kadencję 2012-2016.

⁵ Wybrany 17 kwietnia 2008 r. na kadencję 2008-2012.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. – dalej: „ustawa o NIK”.

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Navimor International sp. z o.o. i Navimor International Com sp. z o.o.

⁹ Wydział Rybołówstwa, Wydział Przetwórstwa Rybnego, Wydział Eksploatacji Zasobów Wodnych.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości m.in. w zakresie opóźnień w realizacji niektórych zadań, nienaliczania odsetek z tytułu nieterminowych płatności należności Uczelni oraz braku dzieł stanowiących realizację umów zawartych z pracownikami Uczelni, nie miały istotnego wpływu na osiągnięcie zaplanowanych efektów w ramach realizacji tego projektu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. W dniu 31 lipca 2008 r. Uczelnia zawarła z Navimorem International sp. z o.o. umowę, której przedmiotem było przygotowanie i wdrożenie programów dydaktycznych, wsparcia i opieki dydaktycznej oraz przygotowanie materiałów dydaktycznych dla Szkoły. Przedmiot umowy miał być wykonany w następujących etapach:

- Etap I – opracowanie organizacyjnej i edukacyjnej koncepcji Szkoły oraz planów nauczania (siatki) zajęć dla wszystkich specjalności w ramach trzech wydziałów;
- Etap II – wykonanie dokumentacji procesu dydaktycznego, w tym programów dla poszczególnych przedmiotów dla wszystkich wydziałów i specjalności, wykonanie listy laboratoriów i ich wyposażenia, przygotowanie wykazu podręczników i instrukcji laboratoryjnych, listy materiałów niezbędnych do pracy laboratoriów, instrukcji laboratoryjnych z uwzględnieniem potrzeb dydaktycznych I, II, III i IV roku studiów;
- Etap III – przeprowadzenie w Uczelni trzymiesięcznego kursu doskonalącego dla pracowników Szkoły oraz działalność przedstawiciela Uniwersytetu w Angoli¹⁰.

Za wykonanie przedmiotu umowy Uczelnia miała otrzymać wynagrodzenie w kwocie łącznej 3.940 tys. USD, z tego za wykonanie Etapu I – 351 tys. USD, Etapu II 3.139 tys. USD i Etapu III – 450 tys. USD. Terminy realizacji poszczególnych zadań w ramach umowy określono w harmonogramie¹¹, zgodnie z którym wszystkie zadania w ramach Etapu III miały zostać zrealizowane w ciągu 18 miesięcy, licząc od dnia 1 czerwca 2008 r.

(akta kontroli str. 10-107)

Na podstawie protokołu sporządzonego 27 lutego 2009 r. strony umowy z dnia 31 lipca 2008 r. stwierdziły wykonanie jej przedmiotu w zakresie określonym w Etapie I.

(akta kontroli str. 6)

W dniu 18 listopada 2009 r. strony zawarły aneks nr 1 do ww. umowy z dnia 31 lipca 2008 r., którym ustalono zmiany w realizacji Etapu II, w tym zmieniono wartość wynagrodzenia z 3.139 tys. USD na 3.082,4 tys. USD oraz termin wykonania przedmiotu umowy w tym etapie – z 31 lipca 2009 r. na 28 lutego 2010 r. (przekazanie elementów Etapu II w określonej formie i ilości).

(akta kontroli str. 387)

Na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego sporządzonego 17 marca 2010 r., z 17-dniowym opóźnieniem, Uczelnia przekazała firmie Navimor International sp. z o.o. dzieła stanowiące realizację postanowień umowy z dnia 31 lipca 2008 r. w zakresie Etapu II.

(akta kontroli str. 388-389)

¹⁰ Etap nie został zrealizowany; Uczelnia nie przedłożyła dokumentów dotyczących zmian umowy w tym zakresie.

¹¹ Stanowił załącznik nr 2 do umowy.

474

Były Rektor Uczelni wyjaśnił, że odstąpiono od realizacji Etapu III umowy, ponieważ ani strona angolska ani firma Navimor nie zgłaszały potrzeby organizacji kursu doskonalącego.

(akta kontroli str. 374-375, 379-380)

W wyniku zniszczenia archiwalnej dokumentacji księgowej, Uczelnia nie dysponowała danymi w zakresie płatności z tytułu wykonania przedmiotu ww. umowy.

(akta kontroli str. 390)

W ramach realizacji ww. umowy z dnia 31 lipca 2008 r., Uczelnia podpisywała z osobami fizycznymi zatrudnionymi w Uczelni umowy o dzieło w zakresie:

- weryfikacji treści programów nauczania, badania ich kompletności i spójności, redakcji merytorycznej treści instrukcji laboratoryjnych dla Szkoły;
- weryfikacji treści programów nauczania oraz instrukcji laboratoryjnych w różnych specjalnościach.

Zbadano realizację postanowień siedmiu umów¹², zawartych na łączną kwotę 168,5 tys. zł, w zakresie posiadania przez Uczelnię dzieł będących przedmiotem tych umów (zgodnie z art. 627 Kodeksu cywilnego¹³) oraz realizację dwóch umów¹⁴ w zakresie potwierdzania wykonanych prac na podstawie przedstawionego rachunku. Stwierdzono, że uczelnia nie posiadała oznaczonych dzieł potwierdzających ww. weryfikacje, a potwierdzenia wykonanych prac dokonywano na podstawie rachunków sporządzanych przez wykonawców.

(akta kontroli str. 374-375, 379-380, 391-407)

2. W dniu 16 kwietnia 2013 r. Uczelnia zawarła umowę o współpracy z Navimorem International Com sp. z o.o. w Sopoce (dalej: „NICOM”), której przedmiotem była współpraca przy realizacji kontraktu zawartego pomiędzy Ministerstwem Rybołówstwa Republiki Angoli a NICOM, w zakresie technicznego i pedagogicznego wsparcia i pomocy dla Szkoły, na warunkach określonych w tej umowie, w następujących obszarach:

- stworzenie, wydanie i dostawa 28 podręczników akademickich (28 tytułów) w języku portugalskim (art. 2.1.1 umowy), których zakres merytoryczny będzie zgodny z programami edukacyjnymi, instrukcjami laboratoryjnymi i innymi dokumentami przygotowanymi przez Uczelnię w ramach umowy z 31 lipca 2008 r. oraz aktualnym stanem wiedzy w danej dziedzinie (art. 2.2.4);
- studia magisterskie (do 10 osób) i doktoranckie (do 5 osób) dla studentów angolskich (art. 2.1.2 umowy);
- doradztwo związane z tworzeniem projektów wykonawczych laboratoriów w Szkole, zgodnie z programami dydaktycznymi i instrukcjami laboratoryjnymi wykonanymi przez Uczelnię w ramach umowy dotyczącej I etapu budowy i tworzenia Szkoły (art. 2.1.3 umowy);
- przygotowanie instrukcji laboratoryjnych i opisu ćwiczeń w zakresie ratownictwa morskiego i w zakresie ćwiczeń przeciwpożarowych w zgodności z wymaganiami przepisów Międzynarodowej konwencji o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht (dalej: „STCW”) oraz propozycji zestawu urządzeń i sprzętu oraz procedur funkcjonowania ośrodka szkolenia zawodowego ratowniczego oraz

¹² Dobranych w sposób celowy: umowy o dzieło nr: RK-150/09 z 2 czerwca 2009 r.; 227/2010 z 4 stycznia 2010 r.; RK-10/09 z 5 stycznia 2009 r.; 228/2010 z 4 stycznia 2010 r.; RK-7/09 z 5 stycznia 2009 r.; RK-8/09 z 5 stycznia 2009 r.; RK-05/09 z 5 stycznia 2009 r.

¹³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.).

¹⁴ Rachunek z 15 marca 2010 r. do umowy o dzieło 227/2010 z 4 stycznia 2010 r.; rachunek z 15 marca 2010 r. do umowy o dzieło 228/2010 z 4 stycznia 2010 r.

pożarowego w Szkole (art. 2.1.4 umowy).

Z wykonanie przedmiotu umowy Uczelnia miała otrzymać wynagrodzenie w kwocie łącznej (nieprzekraczającej) 9.505,6 tys. zł, z tego za wykonanie zakresu określonego w:

- art. 2.1.1 umowy – 3.942,4 tys. zł (140,8 tys. zł za jeden podręcznik);
- art. 2.1.2 umowy – 5.120,2 tys. zł;
- art. 2.1.3 umowy – do 128,0 tys. zł, tj. do 16 tys. zł za jedno z ośmiu laboratoriów (320 zł za jedną godz. konsultacji, nie więcej niż 50 godz. na jedno laboratorium);
- art. 2.1.4 umowy – 315,0 tys. zł.

Terminy realizacji poszczególnych zakresów umowy określono w harmonogramie (załącznik nr 1 do umowy), zgodnie z którym realizacja ostatnich zadań miała odbywać się w roku akademickim 2017/2018, przy czym terminy mogły ulec zmianie w przypadku odmiennych ustaleń z Ministerstwem Rybołówstwa Republiki Angoli.

(akta kontroli str. 40-68)

Do ww. umowy strony zawarły siedem aneksów:

- nr 1 z 23 maja 2013 r., którym rozszerzono z ośmiu do 15 listę laboratoriów objętych doradztwem;
- nr 2 z 30 kwietnia 2014 r., którym ograniczono liczbę studentów na studiach doktoranckich do jednej osoby, zwiększono liczbę studentów na studiach magisterskich do 19 osób oraz w związku z tym zwiększono wynagrodzenie Uczelni z tytułu realizacji tego zadania do kwoty 5.342,0 tys. zł;
- nr 3 z 26 czerwca 2014 r., którym zwiększono z 200 do 202 egzemplarzy każdego tytułu podręcznika w formie drukowanej oraz ze 100 do 102 szt. płyt CD/DVD z zapisem każdego tytułu w formie pliku elektronicznego i w związku z tym przyznano Uczelni dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 2,8 tys. zł;
- nr 4 z 7 października 2014 r., którym zwiększono miesięczną kwotę stypendium z 3,0 tys. zł do 3,8 tys. zł dla studenta studiów magisterskich i z 3,3 tys. zł do 4,1 tys. zł dla studenta studiów doktoranckich;
- nr 5 z 27 lutego 2015 r., w którym zmieniono umowę w pkt 2.2 „Płatności” dotyczącym terminów i kwot płatności częściowych, a ponadto zlecono Uczelni za kwotę 150 tys. zł (netto) wykonanie usługi edukacyjnej polegającej na przeprowadzeniu trzymiesięcznego kursu dodatkowego dla trzech studentów z Angoli, podejmujących studia na Uniwersytecie Gdańskim na kierunku Oceanografii;
- nr 6 z 15 kwietnia 2015 r., którym za dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 25 tys. zł (netto) zwiększono ilość egzemplarzy podręczników akademickich oraz zmieniono tryb ich druku i szatę graficzną (papier podwyższonej klasy, zwiększona liczba ilustracji kolorowych), poprzez wykonanie i wydanie przez Uczelnię dodatkowych trzech egzemplarzy pilotażowych każdego z 28 podręczników w formie drukowanej;
- nr 7 z 28 lipca 2017 r., w którym NICOM zobowiązał się pokryć koszty stypendium (3,8 tys. zł miesięcznie brutto) jednej studentki z Angoli, za okres jej pobytu w Polsce do czasu zakończenia przez nią procesu edukacyjnego, tj. uzyskania tytułu magistra, nie dłużej niż do 30 września 2017 r.¹⁵

(akta kontroli str. 69-102)

W wyniku realizacji przez Uczelnię zadań określonych w umowie z 16 kwietnia 2013 r. zmienionej ww. aneksami:

- przygotowano, wydano i dostarczono 28 tytułów podręczników akademickich

¹⁵ Maksymalnie za lipiec, sierpień i wrzesień 2017 r.

w języku portugalskim (z prawie 7-miesięcznym opóźnieniem) oraz w języku polskim (z opóźnieniem wynoszącym, w zależności od tytułu podręcznika, od ponad miesiąca do ponad 3 miesięcy). Autorzy podręczników, będący pracownikami Uczelni, przygotowawali je poza godzinami pracy i poza obowiązkami służbowymi wynikającymi ze stosunku pracy z Uczelnią¹⁶;

- dokonano wstępnej weryfikacji dokumentów edukacyjnych przekazanych przez Ministerstwo Rybołówstwa Republiki Angoli pod kątem spełnienia wymogów odbywania studiów w Polsce;
- 19 studentów z Angoli ukończyło studia magisterskie¹⁷, a jeden – doktoranckie, przy czym naukę języka polskiego, w formie kursu (art. 2.3.3 ww. umowy), który miał im umożliwić naukę na ww. studiach, rozpoczęli w roku akademickim 2014/2015, a studia magisterskie i doktoranckie po tym kursie – w kolejnym roku (2015/2016), tj. z rocznym opóźnieniem, co było spowodowane – według wyjaśnień Koordynatora projektu Angola II¹⁸ – opóźnieniem przyjazdu do Polski studentów z Angoli;
- wypłacano studentom, na podstawie art. 2.3.4 lit. b ww. umowy, miesięczne stypendium na pokrycie kosztów utrzymania, transportu lokalnego, materiałów szkolnych, podręczników i innych kosztów pobytu studentów w Polsce (bez zakwaterowania), przy czym jego wysokość za miesiące od maja do października 2014 r. była wyższa niż określona w umowie;
- zapewniono studentom zakwaterowanie w kampusie Uniwersytetu, a w okresie kursu języka polskiego na Uniwersytecie Łódzkim – w kampusie tej uczelni;
- zgłoszono studentów do dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego;
- wykonano doradztwo związane z tworzeniem projektów wykonawczych laboratoriów w Szkole, zgodnie z programami dydaktycznymi i instrukcjami laboratoryjnymi wykonanymi przez Uczelnię w ramach umowy dotyczącej I etapu budowy i tworzenia Szkoły. Konsultacje były przeprowadzone poza obowiązkami służbowymi i poza godzinami pracy wynikającymi ze stosunku pracy¹⁹;
- przygotowano i przekazano do NICOM (z opóźnieniem od ponad 2 do ponad 18 miesięcy w stosunku do terminów określonych w obowiązującym harmonogramie) koncepcję działania centrum ratownictwa morskiego i przeciwpożarowego w Szkole oraz propozycje zestawu urządzeń i sprzętu, procedur funkcjonowania ośrodka szkolenia zawodowego ratowniczego oraz pożarowego w Szkole oraz instrukcje laboratoryjne i opisy ćwiczeń oraz opracowane kursy specjalistyczne (5 kursów podstawowych) wymagane przez konwencję STCW.

(akta kontroli str. 40-291, 310-371)

NICOM nie naliczał Uczelni, na podstawie art. 7.1 umowy, kar umownych za wykonanie z opóźnieniem, w stosunku do obowiązującego harmonogramu, ww. zadań.

(akta kontroli str. 376-378)

Były Rektor Uczelni²⁰ wyjaśnił, że:

- nauczyciele akademicy pracują w nienormowanym czasie pracy, zaś stwierdzenie czy dana praca jest wykonywana w ramach obowiązków służbowych czy poza nimi zależy od charakteru pracy. W zakresie obowiązków służbowych tych pracowników nie leżało wykonywanie prac w ramach kontraktu na budowę i organizację Szkoły. Stąd wszystkie prace podejmowane na rzecz

¹⁶ Badaniem objęto opracowanie podręczników przez trzech z 26, tj. 11,5%, autorów będących pracownikami Uczelni.

¹⁷ W tym trzech oceanografię na Uniwersytecie Gdańskim.

¹⁸ Pracownik Uczelni wyznaczony do koordynacji realizacji zadań, określonych w umowie z 16 kwietnia 2013 r.

¹⁹ Badaniem objęto konsultacje przeprowadzone przez dwóch z 19, tj. 10,5%, pracowników Uczelni.

²⁰ Pełniący funkcję w latach 2012-2016.

tego projektu były z definicji pracami wykonywanymi poza obowiązkami służbowymi, niezależnie od tego w jakich godzinach były realizowane. Nadzór nad realizacją tych prac koncentrował się nad kontrolą i weryfikacją ich merytorycznej poprawności;

- w przypadku pracowników niebędących nauczycielami akademickimi obowiązek kontroli i dopilnowania aby zadania w ramach projektu były realizowane poza obowiązującymi godzinami pracy, spoczywał na bezpośrednich przełożonych;
- nie spotkał się z przypadkami, w których zadania związane z realizacją projektu były wykonywane lub zbieżne z obowiązkami służbowymi w normalnym czasie pracy;
- studenci z Angoli uczestniczyli w zajęciach na ogólnych zasadach.

(akta kontroli str. 372-375)

Z tytułu realizacji ww. umowy, w okresie od 10 czerwca 2013 r. do 10 stycznia 2018 r., Uczelnia wystawiła 21 faktur, za które NICOM zapłacił 10 202,6 tys. zł, w tym płatności z tytułu siedmiu faktur uregulowano z opóźnieniem wynoszącym od jednego do 82 dni.

(akta kontroli str. 385-386)

3. W dniu 28 listopada 2016 r. Uczelnia zawarła umowę z NICOM, przedmiotem której było przygotowanie programów nauczania roku „0” (przygotowawczo-wyrównawczy) w zakresie przedmiotów: matematyka, fizyka, chemia, informatyka i język angielski, o wartości 65 tys. zł netto.

(akta kontroli str. 108-118, 469)

4. W latach 2013-2015 Uczelnia zawarła:

- umowę nr 49/2013/AEZ z dnia 1 sierpnia 2013 r. z Uniwersytetem Łódzkim na przeprowadzenie rocznego kursu języka polskiego dla studentów z Angoli;
- umowę nr RZP/RN/29/13/2014 z dnia 5 maja 2014 r. z Uniwersytetem Łódzkim na przeszkolenie dodatkowej liczby studentów w ramach rocznego kursu języka polskiego dla studentów z Angoli;
- porozumienie z dnia 19 kwietnia 2015 r. z Uniwersytetem Gdańskim na udział trzech studentów z Angoli w studiach drugiego stopnia na kierunku Oceanografia.

(akta kontroli str. 119-133)

4.1. Przedmiotem umowy nr 49/2013/AEZ z dnia 1 sierpnia 2013 r. było przeprowadzenie rocznego kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w języku polskim, dla 15 studentów portugalskojęzycznych z Angoli pragnących podjąć studia na profilu technicznym w Akademii Morskiej w Gdyni (10 osób studia magisterskie, pięć osób studia doktoranckie). Wymiar zajęć ustalono na 30 tygodni – 9 miesięcy (900 godz.). Uczelnia zobowiązała się zapłacić wynagrodzenie Uniwersytetowi Łódzkiemu za wykonanie ww. przedmiotu umowy, za rzeczywistą liczbę uczestników kursu, z tym że łączna wysokość wynagrodzenia z tytułu uczestnictwa 15 studentów nie mogła przekroczyć 240 tys. zł brutto.

Na podstawie aneksu nr 1 z dnia 5 maja 2014 r. strony ustaliły, że liczba szkolonych studentów uległa dopuszczalnej zmianie i wyniosła: 14 studentów studiów magisterskich oraz student studiów doktoranckich. W związku z powyższym kwota wynagrodzenia uległa zmniejszeniu z 240 tys. zł brutto do 236,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 122-128)

Powyższa umowa została podpisana w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego.

Ogłoszenie o ww. zamówieniu zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 5 lipca 2013 r. pod nr. 263064 – 2013 oraz w siedzibie zamawiającego (od 5 do 19 lipca 2013 r.).

O wszczęciu tego postępowania, na podstawie art. 40 ust. 5a²¹ ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²², zostało poinformowanych ośmiu wykonawców.

Termin składania ofert określono na dzień 19 lipca 2013 r. Spośród dwóch ofert, które wpłynęły w tym terminie, jedną odrzucono z powodu niezgodności z ustawą i nieważności na podstawie odrębnych przepisów (art. 89 ust. 1 pkt. 1 i art. 89 ust. 1 pkt 8 Pzp)²³. Jako najkorzystniejszą, wybrano ofertę złożoną przez Uniwersytet Łódzki za kwotę 240 tys. zł.

(akta kontroli str. 408-420)

4.2. Przedmiotem umowy nr RZP/RN/29/13/2014 z 5 maja 2014 r. z Uniwersytetem Łódzkim było przeprowadzenie rocznego kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w języku polskim, dla dodatkowej (nieplanowanej) liczby pięciu studentów portugalskojęzycznych z Angoli, pragnących podjąć studia na profilu technicznym w Akademii Morskiej w Gdyni (studia magisterskie). Wymiar zajęć ustalono na 30 tygodni – 9 miesięcy (900 godz.). Uczelnia zobowiązała się zapłacić wynagrodzenie Uniwersytetowi Łódzkiemu za wykonanie ww. przedmiotu umowy, za rzeczywistą liczbę uczestników kursu, z tym, że łączna wysokość wynagrodzenia z tytułu uczestnictwa pięciu studentów nie mogła przekroczyć 80,0 tys. zł brutto.

Z uwagi na wartość zamówienia poniżej 30 tys. euro, wyboru wykonawcy dokonano na podstawie obowiązujących wówczas wewnętrznych procedur Uczelni, uzasadniając że jedynym właściwym rozwiązaniem, gwarantującym efektywne wydatkowanie środków, jest wybór dotychczasowego wykonawcy – Uniwersytetu Łódzkiego – co zapewni jednolitość szkolenia, integralność grupy oraz stałość miejsca pobytu całej grupy studentów Angoli w Polsce.

(akta kontroli str. 129-133, 421-422, 426-468)

4.3. Przedmiotem porozumienia z dnia 19 kwietnia 2015 r. było kształcenie trzech studentów z Angoli na studiach drugiego stopnia (magisterskich), na Uniwersytecie Gdańskim, na kierunku Oceanografia. Opłata roczna za ww. studia wynosiła 3.700 EUR od osoby.

Uzasadnieniem wyboru uczelni kształcącej studentów z Angoli na kierunku Oceanografia (zamawianym przez stronę angolską)²⁴, zgodnie z obowiązującymi wówczas procedurami wewnętrznymi był fakt, iż Uniwersytet Gdański był jedyną uczelnią w Polsce, która prowadziła studia na tym kierunku.

(akta kontroli str. 119-121, 423)

Z tytułu realizacji ww. porozumienia, w dniach 20 listopada 2015 r. i 4 października 2016 r., Uniwersytet Gdański wystawił dwie faktury, które Uczelnia uregulowała terminowo, w kwocie 94,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 424)

4.4. Kwestor Uczelni wyjaśnił, że na podstawie analizy posiadanej dokumentacji dotyczącej przedmiotowego projektu oraz informacji od radców prawnych świadczących usługi na rzecz Uczelni, nie stwierdzono udokumentowanych

²¹ Uchylony ustawą z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1020).

²² Dz. U. z 2019 poz. 1843, ze zm. – ustawa obowiązywała do 31 grudnia 2020 r.

²³ Oferta nie została złożona w formie pisemnej. Żadna z 17 stron oferty nie została podpisana przez Wykonawcę.

²⁴ Podpisany przez byłego Prorektora ds. Nauki Akademii Morskiej w Gdyni.

przypadków dochodzenia przez Uczelnię kar umownych z tytułu nienależytego wykonania postanowień umów (porozumień), bądź odsetek z tytułu nieterminowych płatności należności, a także strony umów (porozumień) nie dochodziły od Uczelni kar umownych z tytułu nienależytego wykonania postanowień tych umów (porozumień), bądź odsetek z tytułu nieterminowych płatności zobowiązań.

(akta kontroli str. 425)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Uczelnia z 17-dniowym opóźnieniem przekazała programy nauczania, instrukcje laboratoryjne wraz z innymi opracowaniami oraz listę zbiorczą wszystkich laboratoriów, tj. dzieła stanowiące realizację Etapu II umowy z dnia 31 lipca 2008 r., który w aneksie nr 1 został określony na dzień 28 lutego 2010 r.

(akta kontroli str. 388-389)

Były Rektor Uczelni wyjaśnił, że przekazanie firmie Navimor International sp. z o.o. programów, instrukcji laboratoryjnych oraz listy laboratoriów miało charakter uroczysty i brała w nich udział delegacja przedstawicieli Angoli. Kilkunastodniowe opóźnienie ich przyjazdu planowanego na luty 2010 r. spowodowało opóźnienie terminu uroczystości.

(akta kontroli str. 374-375, 379-380)

Zdaniem NIK, nawet jeśli przedstawiciele strony angolskiej przybyliby zgodnie z planem, przekazanie przez Uczelnię powyższych dzieł byłoby wątpliwe ponieważ, jak wynikało z dokumentów Uczelni, dopiero w pierwszej połowie marca potwierdzono wykonanie zadań polegających na weryfikacji programów nauczania i instrukcji laboratoryjnych, które wynikały z co najmniej dwóch umów²⁵, a następnie trzeba było jeszcze dokonać tłumaczenia opracowań na język portugalski oraz ich druku. Dodać należy, iż, zgodnie z postanowieniami ww. umów, ich wykonawcy zobowiązali się wykonać prace w terminie do 15 marca 2010 r.

(akta kontroli str. 401-406)

2. Uczelnia nie posiadała dzieł potwierdzających wykonanie prac, na podstawie siedmiu umów o dzieło zawartych z pracownikami Uczelni (o łącznej wartości wynagrodzenia w kwocie 168,5 tys. zł)²⁶, pomimo iż zgodnie z art. 627 Kodeksu cywilnego, przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła.

Przedmiotem ww. umów o dzieło była weryfikacja treści programów nauczania, badanie ich kompletności i spójności, redakcja merytoryczna treści instrukcji laboratoryjnych bądź weryfikacja treści programów nauczania oraz instrukcji laboratoryjnych w różnych specjalnościach.

(akta kontroli str. 391-406)

Rektor Uczelni wyjaśnił m.in., że wymiernym i materialnym efektem procesu weryfikacji i redakcji merytorycznej treści programów nauczania oraz instrukcji laboratoryjnych, były dzieła w postaci gotowych podręczników i instrukcji.

(akta kontroli str. 407)

Zdaniem NIK istotą wykonania umowy o dzieło jest doprowadzenie do powstania konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, jako koniecznego do

²⁵ Rachunek z 15 marca 2010 r. do umowy o dzieło 227/2010 z 4 stycznia 2010 r.; rachunek z 15 marca 2010 r. do umowy o dzieło 228/2010 z 4 stycznia 2010 r.

²⁶ Umowy o dzieło nr: RK-150/09 z 2 czerwca 2009 r.; 227/2010 z 4 stycznia 2010 r.; RK-10/09 z 5 stycznia 2009 r.; 228/2010 z 4 stycznia 2010 r.; RK-7/09 z 5 stycznia 2009 r.; RK-8/09 z 5 stycznia 2009 r.; RK-05/09 z 5 stycznia 2009 r.

osiągnięcia zgodnie z treścią umowy, które w tych przypadkach dotyczyły ww. weryfikacji, badania i redakcji, a nie gotowych podręczników i instrukcji.

3. Niektóre zadania w ramach określonego w art. 2.1.1 umowy z 16 kwietnia 2013 r. (ze zm.) obszaru „Stworzenie, wydanie i dostawa 28 podręczników akademickich (28 tytułów) w języku portugalskim” zostały wykonane po upływie terminów wynikających z ww. umowy:
- a) dostarczenie NICOM (na terminal kontenerowy) egzemplarzy 28 tytułów ww. podręczników nastąpiło 10 i 13 kwietnia 2015 r.²⁷, podczas gdy termin wykonania tego zadania – zgodnie z załącznikiem nr 1 „Harmonogram wykonania prac” do ww. umowy – upłynął 14 września 2014 r., tj. z prawie 7-miesięcznym opóźnieniem;
 - b) 28 niżej wymienionych tytułów podręczników w języku polskim (po dwa egzemplarze każdego z nich w formie papierowej i elektronicznej) przekazano do NICOM po upływie terminu określonego w załączniku nr 1 do ww. umowy (do 14 lutego 2014 r.):
 - Elektroenergetyka Okrętowa, Okrętowe Silniki Tłokowe, Mechatronika, Wentylacja i Klimatyzacja oraz Portowe Roboty Czerpalne i Podwodne w dniu 14 marca 2014 r., tj. z miesięcznym opóźnieniem;
 - Organizacja Obrotów Portowych, Transakcje i Dokumenty w Żegludze Morskiej, Podstawy Automatyki, Podstawy Elektroniki i Energoelektryki, Robotyka, Oceanografia Fizyczna, Biologia Reprodukcyjna i Rozwoju, Ekonomia Portów, Przewozy Morskie, Chłodnictwo Okrętowe oraz Urządzenia Mechaniczne Przemysłu Rybnego w dniu 26 marca 2014 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym miesiąc i 12 dni;
 - Choroby i Zmiany Patologiczne u Organizmów Wodnych, Procesy Technologii Ryb, Oceanografia Chemiczna, Funkcjonowanie Ekosystemów Morskich, Inżynieria Produkcji, MPDM (Międzynarodowe Prawo Drogi Morskiej) oraz Fizjologia Organizmów Morskich w dniu 28 kwietnia 2014 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym 2 miesiące i 14 dni;
 - Maszyny i Urządzenia Okrętowe, Aparatura Ciepła Przemysłu Spożywczego, Podstawy Nautyki, Metrologia oraz Nawigacja w dniu 2 czerwca 2014 r., tj. z opóźnieniem wynoszącym 3 miesiące i 19 dni;
 - c) potwierdzenie złożenia zamówień na wykonanie (napisanie) 28 podręczników oraz przedstawienie listy autorów i konspektów poszczególnych podręczników przekazano NICOM pismem z 27 sierpnia 2013 r., podczas gdy termin wykonania tego zadania, wynikający z załącznika nr 1 do ww. umowy, upłynął 14 sierpnia 2013 r. (13-dniowe opóźnienie).
- (akta kontroli str. 15, 151-156, 163, 249-258)

Z wyjaśnień Koordynatora projektu Angola II wynikało m.in., że:

- a) 7-miesięczne opóźnienie związane było z dużymi trudnościami wyłonienia właściwego podmiotu i z samym procesem tłumaczenia treści podręczników na język portugalski. Firma, która otrzymała zlecenie nie wywiązała się w określonym czasie z podjętych zobowiązań. W trakcie tłumaczenia podręczników okazało się, że wiele z nich nie spełniało standardów tłumaczenia i kilkakrotnie było poprawianych przez tłumaczy. Drugą z istotnych przyczyn opóźnienia były decyzje na linii Ministerstwo Rybołówstwa Republiki Angoli – NICOM, w wyniku których zmianie miały ulec przygotowane zgodnie z wcześniejszymi uzgodnieniami pilotażowe podręczniki w wersji czarno-białej na podręczniki o zmienionej jakości edycji, co skutkowało podpisaniem aneksu nr 6

²⁷ Protokół zdawczo-odbiorczy z 14 kwietnia 2015 r. pomiędzy NICOM a Uczelnią.

do umowy, którym nie zmieniono terminu. Jednakże przyjęto ustne ustalenia, iż cała dostawa podręczników musi być gotowa do nadania jako fracht morski na statku, którego data rejsu nie była wówczas znana. Seria pilotażowa (po 3 egz. każdego podręcznika) według zmienionej jakości edycji powinna być przygotowana do odbioru przez stronę angolską do 1 lutego 2015 r. Delegacja z Angoli odebrała pilotażowe podręczniki w styczniu 2015 r. Po tym Uczelnia zawarła nową umowę z drukarnią, na wersję podręczników z kolorowymi ilustracjami i na papierze o podwyższonej klasie jakości. Ponadto w końcowej fazie realizacji zadania wystąpiły dwie losowe przyczyny opóźnienia, tj. włamanie do samochodu firmy kurierskiej, skutkujące zniszczeniem kilkudziesięciu egzemplarzy podręczników i koniecznością powtórzenia ich druku oraz błąd logistyczny firmy spedycyjnej. W jego wyniku podręczniki z drukarni trafiły do Poznania zamiast do Gdyni, co skutkowało dodatkową stratą czasu;

- b) przekazanie NICOM z opóźnieniem podręczników w języku polskim było spowodowane złożonością zadania polegającego na koordynacji działań 48 autorów z kilku instytucji naukowych z pomorza gdańskiego, wśród których było kilkunastu profesorów o uznanych osiągnięciach i pozycji naukowej. Tak liczna populacja autorów statystycznie podlegała różnym, losowym przypadkom powodującym opóźnienia w przygotowaniu podręczników, a realizacja zadania była wartością nadrzędną. Stąd wpływ koordynatora projektu na przebieg procesu wykonania zadań i dyscyplinowanie autorów miał naturalne ograniczenia. Po drugie proces przygotowania podręczników obejmował nie tylko opracowanie treści, ale również odpowiedniego formatu edycyjnego, zgodnego ze standardami wydawnictw Uczelni. W trakcie procedury odbioru przygotowanych przez autorów podręczników okazało się, że praktycznie wszystkie opracowania musiały być poddane korekcie formatu i standardów edycyjnych na linii Dział Wydawnictw Uczelni – autorzy, co było istotną przyczyną opóźnień;
- c) nie przypomina sobie przyczyn opóźnienia w potwierdzeniu złożenia zamówień na wykonanie 28 podręczników oraz przedstawieniu listy autorów i konspektów poszczególnych podręczników i nie ma już dostępu do korespondencji mailowej z tamtego okresu, gdyż serwery Uczelni zabezpieczają korespondencję jedynie za ostatnie 5 lat.

(akta kontroli str. 292-309)

4. Niektóre zadania w ramach określonego w art. 2.1.4 umowy z 16 kwietnia 2013 r. (ze zm.) obszaru „Przygotowanie instrukcji laboratoryjnych i opisu ćwiczeń w zakresie ratownictwa morskiego i w zakresie ćwiczeń przeciwpożarowych w zgodności z wymaganiami przepisów STCW oraz propozycji zestawu urządzeń i sprzętu oraz procedur funkcjonowania ośrodka szkolenia zawodowego ratowniczego oraz pożarowego w NFA” zostały wykonane po upływie terminów wynikających z umowy:
- a) koncepcję działania centrum ratownictwa morskiego i przeciwpożarowego w Szkole oraz propozycje zestawu urządzeń i sprzętu, procedur funkcjonowania ośrodka szkolenia zawodowego ratowniczego oraz pożarowego w Szkole oraz instrukcje laboratoryjne i opisy ćwiczeń przekazano do NICOM 28 kwietnia 2014 r.²⁸ oraz 30 grudnia 2014 r.²⁹ i 9 stycznia 2015 r.³⁰, podczas gdy termin wykonania tego zadania,

²⁸ Data podpisania protokołu odbioru 10 egz.

²⁹ Data podpisania wstępnego protokołu odbioru 5 egz. bez okładek.

³⁰ Data podpisania protokołu końcowego odbioru 15 egz. wraz z okładkami.

wynikający z załącznika nr 1 do ww. umowy, upłynął 17 czerwca 2013 r. (opóźnienie wyniosło odpowiednio ponad 10 i 18 miesięcy);

- b) opracowane kursy specjalistyczne (5 kursów podstawowych), wymagane przez konwencję STCW przekazano do NICOM w ww. terminach, mimo iż termin wykonania tego zadania, określony w załączniku nr 1 do umowy, upłynął 17 lutego 2014 r. (opóźnienie wynoszące odpowiednio ponad dwa i 10 miesięcy).

(akta kontroli str. 54-55, 342-356)

Z wyjaśnień Koordynatora projektu Angola II wynikało m.in., że powyższe opracowania objęte były jednym zadaniem określonym w art. 2.1.4 umowy i były traktowane łącznie w czasie realizacji tej umowy. Rozdzielenie tych zadań na etapy 2 i 3 wymienione w części IV załącznika nr 1 „Harmonogram wykonania prac” do ww. umowy było błędem i nie potrafi określić przyczyn takiego zapisu, jak również podanych okresów realizacji tych etapów. Ponadto wyjaśnił, że realizacja tego zadania w formie jednego, zintegrowanego opracowania była nadzorowana bezpośrednio przez profesora, który kierował autorskim zespołem powołanym do wykonania tego zadania. W jego trakcie doszło do uzgodnień z NICOM do zmiany wizji końcowej wersji. Stąd niezależnie od odbioru w dniu 28 kwietnia 2014 r. 10 egz. opracowania w języku polskim, zostało ono skierowane do tłumaczenia i opracowania w wersji graficznej zgodnej z formułą wydania albumowego. W dniu 17 grudnia 2014 r. przyjęto wspólne stanowisko Uczelni i NICOM o przygotowaniu jednego, zintegrowanego opracowania w wersji albumowej w ilości 15 egz. w języku portugalskim i 5 egz. w języku polskim w wersji bindowanej. Końcowy odbiór wydania albumowego w języku portugalskim nastąpił 9 stycznia 2015 r.

(akta kontroli str. 357-362)

5. Za miesiące maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień i październik 2014 r. Uczelnia wypłaciła 19 studentom angolskim stypendium w wysokości 3.777 zł brutto miesięcznie (ogółem 430,6 tys. zł) i jednemu doktorantowi stypendium w wysokości 4.143 zł miesięcznie (łącznie 24,9 tys. zł), mimo że w art. 2.3.4 lit. b umowy z 16 kwietnia 2013 r. (w brzmieniu przed zawarciem aneksu nr 4 z 7 października 2014 r.) określono, że dla studentów studiów magisterskich, ze środków otrzymanych na podstawie ww. umowy, Uczelnia wypłaci stypendium w wysokości 3.000 zł brutto miesięcznie, a studentowi studiów doktoranckich – 3.300 zł brutto miesięcznie.

Były Rektor Uczelni wyjaśnił, iż nie pamięta faktu wypłacania zwiększonych stypendiów studentom z Angoli oraz że sprawami tymi zajmowała się osoba koordynująca w tym czasie realizację kontraktu z NICOM.

Koordynator projektu Angola II wyjaśnił m.in., że już na etapie podpisywania umowy pojawiła się wątpliwość, czy stypendia wypłacane angolskim studentom podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, niemożliwa do wyjaśnienia w momencie podpisywania umowy. Uczelnia i NICOM uzgodniły ustnie, iż po uzyskaniu wiążącej interpretacji, o którą Uczelnia zwróciła się do Ministerstwa Finansów, w przypadku interpretacji obciążającej stypendia tym podatkiem, ich wysokość zostanie zmieniona stosownym aneksem do umowy. Interpretację taką uzyskano i doręczono do NICOM 15 września 2014 r., w myśl której stypendia podlegają ww. podatkowi. W związku z tym Uczelnia zwróciła się do NICOM o zawarcie aneksu podwyższającego kwoty stypendium, co zostało przyjęte 7 października 2014 r. aneksem nr 4.

(akta kontroli str. 40-53, 64-65, 83-88, 324-341, 376-378, 381-384)

W ocenie NIK, do czasu zawarcia aneksu nr 4 do ww. umowy, Uczelnia winna była wypłacać stypendium w wysokości brutto określonej w umowie, tym bardziej iż zgodnie z jej art. 17.2, zmiany umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności.

- 6. Nie naliczono odsetek z tytułu nieterminowych płatności przez NICOM siedmiu faktur wystawionych przez Uczelnię w zakresie realizacji umowy z dnia 16 kwietnia 2013 r. Opóźnienie wynosiło od jednego do 82 dni, a odsetki winny wynieść 36,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 385-386)

Były Rektor Uczelni wyjaśnił, że opóźnienia ze strony NICOM związane były z opóźnieniami transferu środków od partnera angolskiego, zaś Uczelnia starała się umożliwić płynną realizację kontraktu.

(akta kontroli str. 374-375, 379-380)

IV. Uwagi i wnioski

W związku z zakończeniem realizacji kontrolowanego projektu, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Gdańsk, dnia 11 czerwca 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

2 up.

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

w Gdańsku
Teresa Sawicka

podpis

Kontrolerzy
Dariusz Jurczuk
doradca ekonomiczny

D. Jurczuk
.....
podpis

Krystian Kułaga
doradca ekonomiczny

K. Kułaga
.....
podpis